

Школниг баадл-джиргьллэ залгьлдуллгьиг батлгьна туснар болн СССР-н олт-амтнэ сургьуль-эрдмиг цааранднь делгрүллгьнэ туснар СССР-н Деед Советин Закон батлгдад нег джил болв.

Мана Хальмиг АССР-н школмуд эн Законас иштэгьэр батлгдси программар брэл джилд кōдлцхāv. Эн баахн цагин эргцд мана республикин несг школмуд зōвār ик кōдлмш кецхāv. Эн кōдлмшин нүцāмджисин туснар сүл сармудт мана газетин халхсд несг багшнр бичцхālā, шишлнъ халхс чигн барлгдцхала. Эн диилврмүдин туснар, ода чигн бāāх тату-тартгин туснар мана газетин эндрн номерт балгьснэ эрдм-сургьулин āньгин заведующ ұр Беглеев, багшнр Бадма-Гаряев, Убушиев, Босхомджиева бичджāцхāнā.

Мана республикин багшнр эврāннь дамшлтан газетār дамджулад нег-негндāн оґч, школиг баадл-джиргьллэ залгьлдуллгьиг батлгьна туси эн ик чинртā тōр нүцālгьнд цааранднь чигн шундж ноолдцхах зōвтā.

Сургьмдж оґлгьнд дōнъ кергтā

Советск школ, мана тосхдж йовх коммунистическ обществд шунмгьа гьар орлцад, олна тōриг ончта кевār кўцāдг. ик, гүн медрлтā багьчуд оґгх зōвтā.

Эн кергтā, ик чинртā кōдлмшиг школин багшнр ямаран ик медрлтā, олт джилин дамшлтта болв чигн, сургьульчирин эк-эцкнрин дōнъ, селлг угагьар кўцāхд тўрмшнтā бāāх зōвтā. Тегād чигн школин багшнр болн эк-эцкнрин комитет сургьульчирин эк-эцкнриг сургьмджин кōдлмшт сāāнār орлцулх кергтā. Сургьульчирт сāн, гүн медрл, теднд коммунистическ ухан-седкл, тедниг олна кōдлмшт шунмгьагьар орлцд улс болгьхин кергт школин багшнр сургьульчирин эк-эцкнр дунд лекц, дōлжлдамуд болн нань чигн кōдлмш кегьād, заавр оґх зōвтā.

Сургьульчирин эк-эцкнриг школин кōдлмшиг: школин гер яслгьнд, тўлā белдлгьнд, школд нār келгьнд, бичкдўдт сāн сургьмдж оґлгьнд шунмгьагьар орлцулх кергтā. Багшнр сургьульчирин эк-эцкнртā хамдан бичкдўдиг даалгьси даалгьвриг өрк уга кўцāдгār, өклсн кергāн тōгсādгār, олна кōдлмшт, шунмгьагьар орлцдгар, сургьулян сāāнār сурдгар, бийāн сāāнār бāрдгār дасхх кергтā.

Сургьульчирин эк-эцкнр өдр бол-

гьн бичкдўдин дневникинь, герин даалгьвринь хālāгьād, шўўгьād эврāннь селвгāн оґх зōвтā. Одр болгьн багшнр, эк-эцкнр сургьульчиринг кālāгьād, арднь орад бāāхлā, тедн шишлнъ герин даалгьвран сāāнār, тохнятагьар кедг. өклсāн кўцāдг, дитā-тагта кўн болдж өсх зōвтā. Нигād шишлнъ хālāгьād, шўўгьād бāāхлā эк-эцкнр сургьульчиртан альк предметār сāн, гүн медрл авч йовхлннь, альк предметār дуту-дунд бāāхинь медрл цаг давулл уга багшнта харгьад чиклх зōвтā.

Дорас өсдж йовх багьчуд сāāнār сургьулян сурхин кергт бас чигн эдл-ахун организацсас дōнъ авад, тедн у, сарул дулан школин, интeрнатин, пионермүдин гер тосхад, интернатин хотннь ясад, эврā дурарн нār-наад гаргьд кружокт инструмeнтс, нāāрт кергтā хувц-хунр оґгād, сургьулин мастерской тосхад дōнъ-гāн кўргх кергтā.

Нигād, школин багшнр, сургьульчирин эк-эцкнр, эдл-ахун организацсин кōдлчнр хамдан, дорас өсдж йовх багьчудт сургьмдж оґгād, школд ююгьарн болв чигн дōнъ болхла сургьульчирт гүн медрл, коммунистическ ухан-седкл оґлгьнд бас нег дōнъ-гцл болхн лавта.

С. Г. ГОШЕНДАНОВ,
багш.